

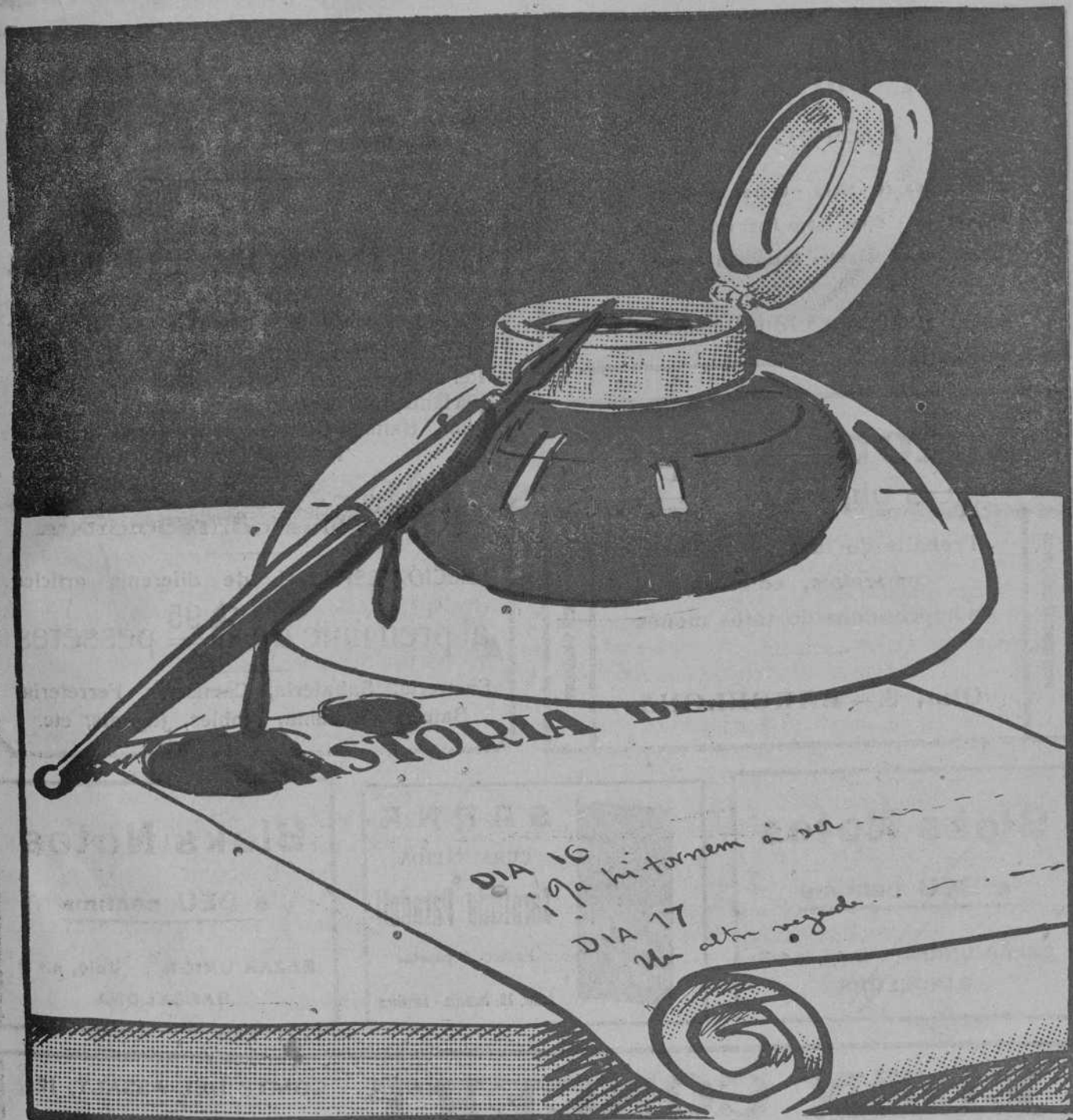
HEMEROTECA
MUNICIPAL

L'Esquella de la Torratxa

Número 2192

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona. 11 de març de 1921

La Història d'Espanya continua escrivint-se amb tinta vermella.

El mejor disolvente de los uratos
 Abespa de las vías urinarias
 Oálcos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tífus
 Gota

UROMETINA
 LAMBLOTTE HERMANOS
 Urología - Katar - Gicht - Nephritis - Ferminis

PIDASE
 folleto expli-
 cativo. Muestras
 a los señores médicos
 Agte gen: **S. NAVARRO**
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE

MARCA MIRET - Farmacéutica
 Diputación, 305-BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PARTES

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi
 de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes
 corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

GRANS MAGATZEMS
DAMIANS

SANT JOSEP
i NOSTRA SENYORA DELS DOLORS

Immens assortit en **ARTICLES PER A REGAL**
 Màrbres i bronzos artístics, Plateria, Joieria,
 Rel'otgeria, perfumeria, Bisuteria, Aparells
 parlants, Làmpares, Gábies de metall, Parai-
 gües, Banos, Guants, Articles per a viatge
 i sport, etc., etc.

IMPORTANTS REBAIXES
 en articles confeccionats

SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
 al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

Sastreria, Sabateria, Camiseria, Ferreteria,
 Bateria de cuina, Mobles, Juguets, etc.

Antoni López
IMPRESSOR

Treballs de luxe i econòmics,
 comercials, edicions,
 e impressions de totes menes

Olm, 8. - BARCELONA

Bloks Notes
 a **DEU** cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Frasco 4 pesetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

Bloks Notes
 a **DEU** cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

EDEN CONCERT **COMTE DEL ASSALT, 12**
 :: TELÉFON NÚM 3332 A. ::
MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/4, tarda i a les 9 1/2 nit

Grandios èxit de la original **SALUD RUIZ**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambra del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

EL MES DEL MON

Avui, divendres, per a no cercar un dia problemàtic, tu, bon amic, prova d'ofrir als teus forasters un espectacle de la terra, de la terra catalana, o de la terra espanyola. Aneu a «Novedades», i pregunteu:

—Què fan?

—Balls suecs—us respondran.

Passeu al teatre del davant, al «Tívoli», i repetiu la pregunta:

—Què fan?

—Sarçuela espanyola per a començar, però balls russos i anglesos per a acabar.

Després, obriu un diari per la secció d'espectacles:

Al «Liceo», balls vienesos.

Al «Romea», *Maria Magdalena*, d'En Mæterlinck, mentre arriba la companyia francesa de Mme. Robinne i l'Alexandre.

Al «Principal», una petita Societat de Nacions que canta i balla.

Al «Eldorado», senegalesos i angleses.

Al «Doré», l'Expedició de Sir Shackleton.

Al «Nuevo», *vaudeville* francès.

Espectacles per als mariners que fan parada al port, anant i venint de totes les terres; per als que omplen el Ritz, i el Bristol, i les Quatre Nacions; per als que preferixen lo exòtic a lo territorial. Fins abans de que s'hagi aconseguit la pau, uns actors alemanys i uns altres de francesos, coincidiran a Barcelona, establint l'unitat escènica d'Europa; Barcelona vé a ésser una mena de Buenos Aires del Mediterrani.

Tindrem ballets de nacions, teatre de nacions, music-halls de nacions, per a que puguin triar els diplomàtics internacionals, hostes nostres. I mentre ells fruïran de la ciutat com si els hi fos pròpia, nosaltres anirem al Municipi, i en lloc de trobar-hi an En Maynés, toparem amb En Gabriel Hanotaux, i a la Mancomunitat ens sortiran japonesos, xinos, finlandesos, letons o kalmucs, menys el senyor Puig i Cadafalch o el senyor Bartrina. Durant un mes, Barcelona no serà Barcelona, sinó un transatlàntic.

La Generalitat ho serà d'Europa, i a Càla Ciutat serà a Cà les Nacions, el Municipi de Babel.

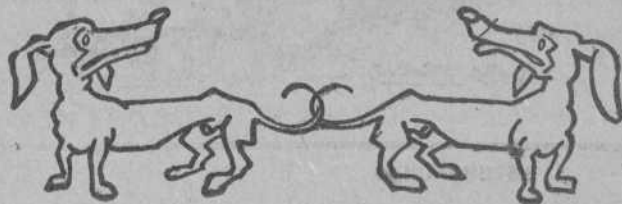
Recordem el vell conte del parisenc introbable. Els filòsops eren jueus, els comerciants alemanys, els obrers espanyols, la cocota de totes les terres, els hostalers italians. El parisenc havia desaparegut, expulsat per l'onada internacional. A l'últim, el contista, arribava a una fira, davant d'una barraca on s'exhibia un marroquí. L'agafava pel coll, obligant-lo a dir la seva nacionalitat, i el moro, poruc, responia que ell, dient veritat, no era del Marroc, sinó d'allí aprop, de Menilmontant. A l'últim existia un parisenc a París.

Ara, tots seran balladors austriacs, suecs, cocotes franceses, banquers anglesos, viatjants alemanys, regidors japonesos, consellers de la Mancomunitat holandesos, periodistes de per tot arreu, i endebades cercarem el barceloní, com endebades els perseguïdors de senyores cerquen la barcelonina. Ja tota dona que'ns atrau resulta ésser «girl», o balladora austriaca, o dactilògrafa de la Societat de Nacions, que'ns responen amb llengua estranya i incompreensible, forçant-nos al retorn del llenguatge de les mans.

Durant un mes, Barcelona serà la sala d'un hotel, la coberta d'un barco, el «foyer» d'un concert, el lloc singular on se parlen totes les llengües menys la pròpia i se veuen totes les humanitats, exceptuada la compatriàcia. I arribarà la primavera, i s'anirà fent més blau el cel i més verda la terra i més tebi l'aire, i tots aquests representants de nacions aniran sentint la mandra i el desig de restar aquí, en aquest bany de Maria que és Barcelona, abandonant les cabòries de l'arranjament del món.

Tota «troupe» internacional ha estat absorbida per Barcelona. Aquí se dispersaven les companyies d'opereta italiana, aquí acaben d'anar pel món les «girls», magres de tant córrer; per aquí ballen encara els restos dels ballets russos. Qui sap si a la Societat de les Nacions no li succeirà igual i, temps a venir, podrem conversar sossegadament amb algun ambaixador, i saludar a algun amic nostre que hagi contragut matrimoni amb les senyoretetes dactilògrafes que van pel món amb la seva «Smith Premier», com abans amb el llaut els trovadors.

PARADOX

Com es tracten els enemics

De no tenir el convenciment de que entorn a la renúncia del càrrec de regidor presentada pel senyor Iglesias es juga una comèdia, bastaria lo ocorregut en la avant-darrera sessió consistorial, per a esvaïr tota sospita. Parts principalíssimes de la farsa desenrotllada al Consistori, són radicals i regionalistes, enemics irreconciliables als ulls dels escamots que componen ambdós partits; amics fervorosos i cordialíssims tan bon punt es tracta de repartir-se les ventatjes que comporta l'exercici del càrrec.

La Veu de Catalunya, en quines fons bevem de preferència essent cosa de posar nos al corrent dels afers municipals, nomena al cap de la minoria radical l'*Emilià*, així, amb la major confiança. Després, al ressenyar la sessió al·ludida, s'expressa de la manera que's pot veurer:

El senyor Degollada,—diu *La Veu de Catalunya*,—manifesta que li sap greu que'l senyor Iglesias hagi de deixar de formar part del Consistori, perquè recorda que en la Comissió d'Aixamplls havia dit que volia, juntament amb el senyor Jordà, intervenir en la resolució del magne problema de la llum pública, que fa tants i tants anys

que està per resoldre. Si ha de deixar la regidoria no podrà intervenir en la resolució del dit problema.

Abans de que el senyor Degollada parlés com s'ha vist, havia dit el senyor Maynés, referint-se a l'assumpte origen del debat:

Es un plet que no som nosaltres els que l'hem de resoldre: és la Comissió permanent de la Diputació Provincial. Ella dirà si la condició que posa el senyor Iglesias és o no legal. Si no l'hi admet, quedarà per l'acort declarat exclós del Consistori i no podrà ni discutir-ho. (El senyor Iglesias fa signes d'assentiment). Jo no he de discutir si és o no és diputat. Cal esperar el veredict de la dita Comissió.

Al endemà i amb ocasió de donar-se el toc mil i un al negoci de les carns, parlava l'*Emilià* amb els següents eloquentíssims termes:

El senyor Iglesias comença fent un gran elogi del talent i l'honorabilitat del president de la Comissió de Proveïments, senyor Coll i Rodès.

... que el senyor Coll i Rodès és home de gran talent.

Què els sembla?

Digui si hi ha o no, motiu per a obligar a radicals i regionalistes a passar per a un mateix raser i ja confosos, escombrar-los.

Avui sigués, i demà festa!

JUST

L'ALEGRIA

L'alegria és la clau lluminosa de les portes de la perfecció; és la rima de vida armoniosa i és l'eterna divina cançó.

L'alegria és la mare amorosa que brandeja al joliu infantó; i és la nimfa que honesta i formosa canta i dança amb espills d'il·lusió.

L'alegria és el fruit de la ciència; és un codi d'amor al treball... i és la veu de la justa consciència.

L'alegria és un drinc de cristall, és el premi de llarga experiència... i és un himne que al Sol canta el gall.

RADIUM

A cau d'orella

Ballets

Barcelona és un ballet. Ballen els suecs a «Novedades»; ballen els vienesos al «Liceo»; ballen els russos i les angleses al «Tívoli»; ballen totes les troupes de totes les terres en els music-halls. I tota Barcelona repeteix, ja fa temps:— Som al ball i hem de ballar.

Els suecs, per ara, són els més infortunats i els més excèntrics. Han fet ballar fins al Greco, veí honorari de Sitges. Com que era més temerari obligar a córrer i saltar, i a girar com una baldufa an els «hidalgos» i els frares, imaginaren un home nu, un blasfem, desamparat del cel i de la terra, però que en lloc de ballar gesticula, i mou braços i cames com si fos hipnotitzat.

Tothom, estranyat per aquelles contorsions, s'anava preguntant per aquella dança estrafalària, fins que un escriptor ho va aclarir.

—Aquest home no balla.

—Doncs, què fa?

—Fa gimnàsia sueca.

Per a que tot prengué un aire arbitrari en els ballets suecs, en «Les verges folles» no comparegueren més que cinc verges prudentes i altres cinc de folles. Tornarem a preguntar a l'escriptor:

—Però les verges folles, no eren set?

—Sí.

—Doncs, per què no surten més que cinc verges?

—Perquè cada dia n'hi han menos.

El dret del capellà

Quan la «Passió», de Bach, se canta a Alemanya la canten d'una tirada. Una veritable passió. Però aquí som

PLUJA DE PANTORRILLES

—Està vist que no hi ha com la Cuaresma, per a pecar de pensament.

llatins, gent que sempre té ganes de descansar ella i de que descansin els altres. El descans és constitucional en teatres, en concerts i en envelats. Descans de quinze, de deu, de cinc minuts, però descans. I a l'Orfeo se va decidir posar el sant sopar en mig de la «Passió».

Però encara resultaven difícils d'aguantar tres hores de corals, però el mestre Pujols, el diumenge darrer, fou implacable. Res de descans. Ni cinc minuts.

Però això fou a la tarda. Arribat el concert de la nit, un petit descans fou otorgat, i entre la barreja dels trajos grisos masculins i de les blanques o violades indumentàries femenines, vegérem redreçar-se els trajos negres dels capellans. Se veu que els concerts són les *varietés* eclesiàstiques. I aleshores, un amic, enterat de les costums de l'Orfeo i de les consideracions que té pels seus clients tonsurats, s'explica el descans concedit:

—Ja sé perquè han donat descans. Per a que puguin beure gaseoses els capellans abans de que toquin les dotze.

I així podien els pobres capellans assistir a la «Passió» i dir a l'endemà missa, sense haver begut després de les dotze.

L'impressió dominant, per ara, és la de que amb l'augment de les tarifes postals, ha minvat considerablement el nombre de lletres que per correu solien transmetre's.

El resultat no és per a animar als que sostenien que apujant el preu dels segells, obtindria l'Estat un major benefici de la renda de Comunicacions.

Lo que's diu pel cert, no se sap encara la quantitat de menys recaudada pel Govern, des de que tingué la mala pensada de gravar els segells.

Indubtablement, representarà la merma una suma respectable.

Això, tocant a l'aspecte econòmic, o material, de l'assumpte.

En un ordre més enlairat, hauríem de convenir que equival la decisió d'apujar el cost de la correspondència, a un bunyol com una casa.

En un país en que són pocs els que saben escriure i menys encara els que'n tenen ganes...

Després de l'augment decretat per als segells, s'imposa el de les tarifes ferroviàries, tant temps hà cobejat per les Companyies i el seus adits defensors.

El dia que se'ns faci de tot punt impossible el traslladar-nos, baldament sigui a Moncada, s'haurà arribat al concepte de la família preconitzat pel savi, que assegura que la tendència general, consisteix en 'apropar, en concentrar els parents.

La família, extensa antigament, ha de quedar reduïda a les proporcions que'n diríem conjugals; és dir: al pare, a la mare i als fills.

Cap a aquest principi de la família caminem, obligant-se'ns a escriure menys sovint de lo que ja solíem fer-ho; a viatjar més de tard en tard de lo que tenien per costum.

Isolats de la parentela, no hi haurà lloc per a l'oncle de l'Havana, per al cosinet de París, per al nebot de Lleida, o de Tarragona, que han sigut sempre un pretext per a justificar petits mancaments injustificables.

El telèfon i el telègraf, amb les seves tasses crescutíssimes, han passat fa ja molt temps a ésser articles per als rics.

No mancava sinó l'encariment dels segells i el dels

LES MULTES

Quan el ciutadà fuma un trist cigarret inofensiu.

bitllets dels carrils, per a que la comunicació amb els parents i amics—que manteníem ja escassa,—esdevingués total i absoluta.

Ja veuran com d'aquí a poc temps no s'escriuran, ni es cursaran altres lletres que les que d'anys i panys venen perdent-se.—X. X. X.

Una hora morta

Ha caigut un altr' hora sota el truc del batall i l'ha fet infeconda, li ha dont ple camí sense exprimer l'essència del minuts pel treball, sense goigs ni planys, sense dir-li:—¿Què hi fas aquí?

Una pena de l'ànima, un enutj mal entès, una xorca fatlera, un negoci frustrat, un trocet del diari relatant un succés, una dona que passa, unes flors que han passat.

Una mosca toçuda grapejant incansable les arrugues fronteres que la arada implacable del meu temps arbitrari, dibuixà malfectora. del meu temps arbitrari dibuixà malfectora.

Un "record i memòria" de la vida infantina; una pò, una planyensa, un amor, una engunia i una mica d'enveja, s'han endut tota l' hora.

J. COSTA I POMÉS.

El país terrible

El país terrible no és pas tota la Catalunya, sinó Barcelona. La barretina és una mena de gorra, més o menys exòtica, però sempre divertida i pintoresca. En canvi la brusa és una arma terrible, la bandera insurrecta per excel·lència. A nosaltres, els barcelonins, això ens estranya un xic, no ho acabem d'entendre. Coneixem la nostra tranquil·litat, la morigeració de les nostres costums, la nostra xiroia condició. L'afició a fer fontades i arrossades al pla o a la muntanya o allà on sigui; l'afició a enterrar la sardina i a cantar ne una, i una altra, i una altra si convé, que mai vé d'una. I l'afició a lo que abans en deien els avis fer tabola i nosaltres, més complicats, fer grimègia. I l'afició a passar l'estona, afició que hem expandit per tota l'Europa.

Però, de totes maneres, quan som fora de Catalunya, i una senyora, al passeig de cotxes de la Castellana, de Madrid, s'esfereix quan sap que nosaltres som catalans —s'esfereix com si fossim salvatges d'aquells que només es veuen a les novel·les d'aventures,—pensem: Potser sí que allò no és un país tan tranquil com te creies! I llavors llegeixes els diaris, cosa que no acostumes a fer mai perquè, com els americans del Nord, ets enemic de perdre el temps. I els diaris parlen de la província apaci-

LES MULTES

Quan el ciutadà roba i emmetzina al pròxim.

NOVEDADES
BALLETS SUECSTIVOLI
BALLETS RUSOSLICEO
BALLETS VENECIANS

Els Ballets de les Nacions o La Guerra Europea a Barcelona

GLOSSARI

BROMETES LLETGES

Millor podriem dir-ne brometes de mal gust, d'un tràgic i barroer mal gust.

Sempre que monsenyor Terrorisme dona fe de vida a Barcelona—que'n dona massa sovint, anem al dir,—amb explosions de bombes, màquines infernals o petardets de resultats més o menys greus, aqueix fet sol donar un seguiment de troballes, pels carrers de la ciutat, de artefactes inofensius: llaunes de pebrots plenes de sorra, envoltoris de papers matxucats, piles elèctriques deteriorades, poms d'escala; una sèrie de objectes sospitosos que porten les seves corresponents metxes enceses o apagades, segons les aficions pirotècniques de llurs autors.

Són objectes innocents—d'una innocència mal intencionada,—col·locats pels clàssics humoristes de carreró, amb el sol i únic «objecte» d'espantar als badocs vianants.

Deplorable mal gust—més mal gust que mala sangüeta,—signifiquen aquestes bromes ciutadanes, sobre tot quan la ciutat és infectada d'una veritable «malària» com la nostra.

I és d'esperar, per tant, que les autoritats es preocupin de cercar-ne els autors i de pescar-los... No fan broma ells? Doncs seguir-los la broma.

Càstic per a aqueixa mena de humoristes tràgics? Un de molt senzill: Portar-los al mig del Camp de la Bota. Un cop allí, fer-los despullar de pèl a pèl. I finalment, col·locar-los-hi una bomba de artilleria al darrera, però

ble i mediterrània com d'una nova Sodoma, i diuen que s'està pitjor a Barcelona que a Rússia. I que hi ha el terror roig, i el negre, i el blanc, i el de tots colors. I tu sents un lleuger calfred, i una voluptuositat agradosa com mai, de lo fàcil i amable i confortable il·luny d'aquell infern on uns homes emmascarats salten per entre les flames amb el ganivet a la boca i una pistola a cada mà.

Però després, a l'hotel, te donen la correspondència. Entre les lletres te'n arriba una de Barcelona, d'un parent qualsevol, d'un amic qualsevol. La carta respira la bonhomia de sempre, un baf de llar, de menjador de casa de dispeses. I de sobte salta un xisto. Ja hi som! Ja torna a renàixer la tranquil·litat en la teva ànima. Ja tornes a estar en possessió de tu mateix. Ja veus Montserrat i el «Lyon d'Or» i les alegres donetes del «Lyon d'Or», i les quatre barres, i l'hall del «Palace», i la Mancomunitat, i tota aquella grassa alegria que ompla l'olla, que és Barcelona: una olla on sempre hi bull una suculenta escudella. I t'arriben unes llunyanes veus: *Estic més boig que una cabra! Ja fa mitja hora que no t'escolto! Monal! T'estimo més que...! Apa, castissa, que ballarem un tanguillo! Posa't tranquil.*

I llavors penses: Tot està bé, i ho estarà sempre. Es veritat que som el país terrible, però som el país també que està curat d'espants per a tota la vida.

LLUIS CAPDEVILA

avall, ben avaluat, allà on l'esquena canvia de nom. Amb una metxa ben llarga i ben encesa.

Encara que després resultés una bomba inofensiva; un artefacte ple de serradures.

Qui a broma mata, a broma tindria de morir..., encara que fos una mort de broma, i ressucitessin entre les rialles de la gent.

No hi tornarien, no!

XARAU

ROMEA

Maria Magdalena, drama sacre de Maeterlinck, ha triomfat al carrer del Hospital. La fantasia de un gran poeta, la trassa de un gran dramaturg, fusionades en un mateix esperit creador de bellesa han donat per resultat una admirable tragèdia perfectament representable i emocional, la tragèdia del amor redimit que simbolitza Maria de Magdala. La indispensable lluita entre el sensualisme pagà i l'esperituaisme cristià hi és noble, forta i sàvia i confortadora. Veritat és que un escriptor de la talla d'En Maeterlinck, especialitzat en temes del sentiment i de la consciència, havia de trobar camp d'operacions extensíssim en aqueix interessant fragment de la Bíblia, rublert de flama mística fins a la follia. Fou vencedor el dramaturg que construí una obra teatral sòlida i exquisida a la vegada i la sapigué vestir, ademés, amb un ropatge literari hermosíssim, que En Carles Capde-

vila ha tractat amb veritable amor. I han sigut vencedors, ara, els nostres actors, que han donat a *Maria Magdalena* una interpretació molt discreta. L'Emilia Baró, la protagonista, estigué sòbria i justa.

En Giménez també molt bé. Celebrava el benefici i se'l aplaudí molt. En Guitart, com un home.

NOVEDADES

Una bona entrada i un bon èxit, fou el resultat de l'inauguració de la tanda de *Ballets suecs*.

La nit de Sant Joan, pantomima-ballable de bastant realisme, ens divertí força i ens semblà una cosa molt típica, agradablement exòtica, que deixa ganes de tornar-hi. Els *Divertiments* és un motiu de presentació d'una dotzena de primeres ballarines. Fa molt bonic, s'escolta de gust i resulta un número elegant. Allò del *Grecco*... els intel·ligents diuen que és molt bo. Realment és un quadre de grans proporcions, de plàstica veritablement artística, acompanyat de música sàbia, però... s'ha de confessar que la majoria d'espectadors se queden *in albis*, per no dir als Llims. Prova de això que diem és que'ls aplaudiments resultaren molt més espontanis en els altres balls. I que'l que agradà més fou l'últim, *Les verges boges*, on la mimica, la dansa i la música es compenetren, sempre donant goig als ulls i al esperit. Els primers ballarins: Jean Borlin i Carina Ari, en saben un niu. No és cas de fer comparacions. Els *Balls russos* és una cosa; els *Balls suecs* una altra, però són tan típics com aquells i tan dignes de anar-se a veure i aplaudir-se.

La presentació, notable.

TIVOLI

Com a *verdadero acontecimiento teatral*, fou anunciada l'estrena de la nova opereta d'En López Monis i el mestre Millán *El Pájaro Azul*.

El llibre és, encara que innocent, força ben escrit i es presta a que un bon músic pugui lluir-s'hi.

I En Millán, en el primer acte, un acte que pot anar a tot arreu, perquè en conjunt és de primera, ha demostrat que quan diu: *aquí estoy yol* no hi ha més remei que rebre'l *con todos los honores*. No obstant, En Millán fa com l'autor de *La Canción del Soldado*, que quan s'enamora d'un motiu, no sap sortir-se'n i, degut an això, a l'arribar a mig segon acte el públic es sent fadigat de tant sentir lo mateix. *El Pájaro Azul*, que hauria pogut ésser un èxit formidable, dels que *entran pocos en libra*, no passà de la categoria d'èxit envejable. I lo que també perjudica a *El Pájaro Azul* és la penúltima producció d'En Millán *La Dogaresa*, la musica de la qual ben poc es diferencia de la de la nova opereta.

Més variació, amic Millán, més variació, i així els èxits seran més definitius!

Repetim que'l primer acte és senzillament deliciós, sobresortint la formosíssima cançó que canta En Sagi-Barba, així com el duo del mateix amb la Vela.

En Sagi i la seva *media naranja* foren ovacionats repetides vegades. Es també molt encertat el duet còmic, molt ben cantat per cert, per la espaterrant Saus i el trempat i popular Fuentes.

En el segon acte, la serenata cantada per la Saus i unes quantes choristes, obtingué també la repetició: dos *números* que aviat mereixeran els honors del *organillo*.

En quant al decorat, citarem la *hosteria* del primer acte, les demés decoracions massa *virolades*. Aquells arbres blaus, de blau de bugadera!... Artísticament deixen molt, però molt que desitjar. El vestuari, molt apropiat a la època de Felip II. L'acció té lloc a la veïna república portuguesa, quan fou anexionada a la pàtria d'En Lagartijo i d'En Cúchares.

I abans de posar fi an aquesta ressenya, consignem dues coses: que En Castro, el tenor, ho feu força bé i que l'empresa del Tivoli guanyarà més pessetes que un *acaparador*, car *El Pájaro Azul*, malgrat lo que diem, es mantindrà llarc temps en els cartells. I... ni el nostre Martínez Anido podrà acabar amb les *colas* que's formaran davant del Tivoli.

Ja ens ho sabran dir.

GOYA

Debutà, dimarts, la companyia catalana Vila-Daví. Com era d'esperar, foren rebuts amb viva acceptació, tota vegada que la simpàtica parella de comedians compta amb nombrosos admiradors.

Interpretaren *La cançó del vell Cabrés*, d'En Gassol, que els valgué continuades ovacions.

Vaja, que no podien començar amb més bon peu. Llàstima que el nombre de funcions serà curtíssim! Així i tot, durant els quinze dies d'actuació, pensen estrenar varies obres d'autors catalans.

Per a ahir, dijous, hi havia anunciada ja una altra novitat: *L'enemic amor*, comèdia del distingit escriptor gironí Miquel de Palol.

La setmana entrant hi direm lo que faci el cas.

ESPAÑOL

Una gran espectació hi havia a la sala del «Español» per a conèixer *Espiritisme*, guinyol en dos quadres, traduït del francès per l'Amichalis.

L'obra és un gran drama comprimit, de molt efecte escènic; drama intens i intern; barreja de males passions i de manies; de preocupacions, de basardes, de batalles intel·lectuals i espirituals. El fet és que suggestiona a l'espectador des de les primeres escenes.

El públic del «Español», acostumat a altra mena d'espectacles, s'ho va pendre molt bé; tan bé, que fora de desitjar que li donguessin sovint obres d'aquest gènere, intercalant-les amb altres d'alegres, de comèdia alegre, sana i divertida; potser així, paulatinament, li farien canviar el gust, i els notables artistes catalans no's veurien obligats a fer certes verdors de mala mena, cosa que és una veritable llàstima...

En Santpere, En Bergés, la Valero, tots, en fi, varen posar consciència a lo que feien.

Fou cridat l'autor, i sortí l'Amichalis.

Roda el món i torna al Born

Una servidora,
era venedora
del mercat del Born;
prò vingué la guerra,
vàm omplí la gerra
i apa! a corre món!

I aprofitant que el franc era barato
vàrem anà uns quants dies a París.
Mes bé vàrem anà a passà un mal rato!
ni mai hagués estat en 'quell país!

Car d'aquella anada
que visc separada
del ex-meu Lluís,
i encara el mal home
deia: «Per fè broma
s'ha d'anà a París.»

Ja ho crec que en vàrem fer! I de la bona!
Si no més al baixar al Quai d'Orsay
i sentí aquella gent, per poc que'm dona
una basca, calculin mon esglai!

Oh! I a la mitja hora
a una servidora
la van motejar:
«Atansión, madama!»
No tanta camama,
i parleu més clar.

I quin enrevessall de paraules
que deia aquella gent tan *sans façón*;
i *bueno*, i això apart, i les cocotes!
Ai mare, amb quin descaro van pèl món!

I si d'això em queixo
i me'n penedeixo
d'allí haver estat,
creguin que és per coses
més esgarrifoses
que no'ls he contat.

(Oh, i Déu me'n reguart de dir-ho...)

Que un dia el meu marit fugí amb l'estrella
d'un concert titulat: *Paris la nuit*,
i tornà a l'endemà sense parella,
sense un ral, escurat i amés... ferit.

I d'aquella anada
que visc separada
del ex-meu Lluís;
i ara us recomano,
que per comprà un nano
no aneu a París...

FOOT-BALL

En el Camp del «C. D. Europa» i amb una gentada poc vista es celebrà el penúltim partit de Campionat amb els dos equips finalistes dels grups A. i B. El F. C. Barcelona i L'Avenç. Baix les ordres d'En Tiago Massana s'aliniaren els dos equips. I amb una gran espectació començà el partit. Aquest fou jugat amb gran cobdícia per part dels «quintos» de l'Avenç, que juguen força bé; i el

«Barcelona» restà admirat del joc dels andreuencs i posà en tàctica un joc molt acertat; per això es va veure un bonic partit. Al començar la segona part, l'Avenç no pot sostenir l'hermós joc del «Barcelona». I amb el resultat de 3 a 1, guanya el «Barcelona».

Heu-vos aquí que ja és un fet la celebració dels nombrosos partits internacionals amb que el Campió ens obsequiarà als aficionats d'aquest deport. Enhorabona, i aleshores ja en parlarem.

L'«Europa» marxa avui a Madrid i a San Sebastián. Donarem extensa informació.

BOXA

Aquesta setmana hem tingut boxa a dojo. Ve't aquí que la pluja ha fet sortir «bolets» a grapats; i anem als cops de puny.

Al «Iris Park».—Amb regular públic es verificà la vetllada del A. E. P. Resultaren guanyadors En Cecil, En Ferrand i En Vallespin; l'últim fou entre En Blind i En Miró, que va ésser molt irregular, lo qual donà lloc a fortes discussions.

Al «Teatro Apolo».—Amb molta gent es realitzà aquesta *soirée*. Començà el programa amb un combat entre Moreno i Cortés, i aquests dos xicots ho varen fer bastant bé, quedant el combat «nul». Monton i Vallespin: després de moltes «pinyes», els àrbitres declaren vencedor al segon. Frank Puig-Miró: aquest combat fou molt interessant, malgrat la desproporció de pes d'ambdós púgils; En Miró va guanyar. I per últim En Frank Hoche i l'Almela varen fer un combat que deixà molt que desitjar. Va guanyar el primer per k. o.

CARPENTIER A BARCELONA

Som els primers en anunciar que aquest famós boxejador francès donarà la seva primera exhibició el dia 4 del mes que vé.

L'acompanyen el seu «menager» Descamps i el campió belga Lenars.

Aquesta nova ha de causar gran sensació.

CURSES

Penya Rhin.—Prossegueixen els treballs preparatoris d'aquesta magna cursa. L'única dificultat és l'elecció de la carretera per a poguer obtenir grans velocitats. Les impressions són afalagadores i fan esperar un gros èxit.

Havem rebut el primer número de la nova revista *Sporting*, i és força interessant.

NOLUS

—Vostè, senyor Antòn, també ha de assistir a la famosa «Conferència dels Transports»?

—Figuri'si... Soc amo d'una agència de conductores!...

VERSOS

FE

Si sents a dintre el cor la simpatia
que mostres quan escoltes el verb meu
creuré que en el camí que em guia l'nima
no hi mancarà la gloria que pretenc.

Jo sé que tú, com tantes altres dones,
ets frívola, sensible, impenitent...
Mentres un altre cor no os encomana
la sàvia per nudfius de fè, fins vell.

Mes, jo seré per tú, fins a la tomba,
el fort on tos sentits mantindras fermes;
i vina amb mí, que jo també glateixo
trovar, que em donguin fè, uns llavis ardents.

ESCLAVITUT

Avui has estrenat unes sabates
vestides de vellut, com un estox
per a servir com la més grata reliquia
els teus peüets, models de perfecció.

Al mirar-los, desperten en la pensa
les fibres de una excel·l veneració,
i si pogués, mos llavis els besaven
com els de Crist, amb la mateixa unció.

Perque em domina a mí un mateix afecte,
l'esclavitut em lliga igual el cor:
amb Ell, del seu servei le bès humil
amb tú, del teu servent el bès de foc.

ODI

Quan el cor vessa d'odi
s'enterboleix la pensa meditant,
i cada pensament que aixís divulga
porta un resllum de sang.

Sens dòdre el sacrifici
inmola lo més car;
no importa que el camí sigui d'espines
mentres pugui gaudir el goig del mal!

Aixís l'odi s'eleva,
enlaire, triomfant,
quan amb els peus trepitja
el fruit del seu rencor, l'humanitat...

VICTOR CANIGÓ.

COM ANAVEM DIENT...

Com anavem dient... la setmana passada, segueix la invasió d'exposicions d'art d'una faisó implacable. El «Camarin» està inundat per l'Iu Pasqual, que hi ha portat bon nombre de paisatges lluminosos arrancats als voltants d'Olot, tan frescos que no sabia *pas qual* quedar-me, si el simpàtic pintor em deixés escollir. A Càn Parés hi han fet irrupció quatre artistes a l'hora: En Bertuchi, En Farré, En Segura i l'Estrany; al «Refectorium» s'hi ha amagat En Canturri; el «Saló Serra» es roba curullat d'art mecànic, i de les «Galeries Dalmau» ensón amos els joves de *Nou Ambient*.

Ja et dono feina, llegidor amic, si vols visitar totes les exposicions, com m'ha tocat a mí. Encara em dura la migranya produïda per tanta coloraina i l'inflamació dels ulls... de poll. Què hi farem! Són gangues de l'ofici. Com anavem dient, En Bertuchi és un xicot de molta grapa, que sap pelar les pintures de calent en calent. Perquè ho són de calentes les teles que té a Càn Parés. El sol hi crema, la terra abrusa i el color enlluerna; damunt d'un cel de blau de cuina, s'hi retallen els ocres, els vermells i els blancs dels edificis moruns de Xauen i Tetuán i el vert tupit de la vegetació arrapada als vells murs. Con-fesso que les *marroqueries* d'En Bertuchi m'han deixat blau.

En canvi, En Farré és un artista que amb la por de fer-ho massa fort, pinta com una damisel·la cloròtica; els seus paisatges són febles, esbaïts, però bonicós i simpàtics com aquelles criatures bufones que no més els hi manca pendre l'oli de fetge de bacallà per arrodonir-se. Després de les soleiades africanes d'En Bertuchi, un hom es troba bé a dintre del *santuari* d'En Farré, o bé mirant aquell altar major que té apropet.

En Segura no té la grapa d'En Bertuchi, ni la finor d'En Farré. Es veu que's recorda massa sovint d'allò que diu: *qui assegura, dura*, i ell vol assegurar tant la forma, que a voltes li posa un filferro al voltant, perquè no se li abonyegui. No s'en preocupi tant, home, de la forma! Vostè que té bona vista, i sap trobar els colors, bé pot refiar-se una mica de la *taca*. Si ho fa, les seves pintures guanyaran un cent per cent, que vé a ésser el que guanya qualsevolga agabellador.

L'Estrany és un artista mascle i l'*aigua fort*, el seu fort. Dibuint de braò i gravador d'empenta, resulta el capdavanter dels nostres *acuafortistes*. Els paisatges que té a Càn Parés, són exclusivament seus, així com els estudis d'expressió de *Les set paraules de Jesús*, a les quals em plau dedicar-los-hi altres tantes i no més: una per cada aiguafort, perquè

Són dels més vibrants que havem vist.

Jo no sé perquè En Canturri se'n ha hagut d'anar a sota terra per exposar les seves obres. A mí em sembla que no estan pas tan malament que no puguin resistir la claror del dia.

Prengui exemple dels joves de *Nou ambient*, agrupació d'artistes que té per objecte deixar l'art com nou, i assoleix enterament els seus propòsits. Aquella jovenalla estaria com el peix a l'aigua en el fons obscur del «Refectorium», i no obstant, es veu amb prou pit per a cercar la llum *zenital* de la Portaferrisa, perquè hi ha algú que té una mica de lluc.

La exposició del «Saló Serra» consisteix en puntes, randes i brodat de tota mena, fets per la casa *De Negri*. No m'atreveixo a dir-ne res, perquè no hi entenc. Jo sí que me'n veuria *de negri* si volgués fer ara la miloca!

C. ARBÓ

Aquest número ha sigut
passat per la censura
governativa

NINOTS DE PALLA

El ventrilloc.—Digues a aquesta senyora, que és Barcelona, «que s'animi!» que aviat tindrà Exposició».

El Boby.—No sé què hi veu!... Ja fa anys que la té l'exposició. Encara no estem prou exposats, els barcelonins?...

ESQUELLOTS

Dimarts, al vespre, fou assassinat, a Madrid, el President del Consell de Ministres, don Eduard Dato.

Segurament no ignoren els nostres llegidors les circumstàncies que concorregueren en el fet: El President que surt del Senat, l'automòbil que enfila el carrer d'Alcalà, una motocicleta *side-car* ocupada per tres subjectes... dues gorres... una americana de gabardina... pim!... pam!... pim!... pam!... fins a 27... i la tragèdia a la casa de socors, la tragèdia que s'escampa remorosa i emocional per tot Espanya.

Aquest, com tots els crims que patim des de fa molts mesos, ha resultat quelcom odiós, repugnant, censurable.

.....
Ha sigut revisat per la censura.

Notes de casa:

«Els Blaus» nou grop del *Ateneu Empordanès*, ens invità galantment a un espantant «ball de gala» que's donà amb molt de lluïment dissabte passat al seu *hostatge social*. Tantes mercès.

Ni estirant-lo amb una soga, se'n volia anar del Consistori el gallec Emiliano.

Quelcom deu atraure la Casa Gran!

Tots tiraven contra ell, pel fet de la incompatibilitat de càrrecs—regidor i diputat—i ell... vinga fer-se el dançari de «Novetats», o siga el «sueco».

—Fins que me'n treguin els electors, no'm moc del Ajuntament,—deia.

Els electors, que fa tants mesos que l'haurien volgut veure fora!

Segueix pronunciant-se la «ola de baja».

I sinó, fixin-s'hi:

Una escarxofa no gaire grossa, un ral.

Quan en aquest temps, anys endarrera, ja en començaven a donar tres per deu cèntims.

Home, home, senyor Anido!

Es que a vostè no li agraden les escarxofes?

Com que'l veiem tan *escarxofat* en aquest assumpte!

Àquest número ha passat per la censura

Una benemèrita associació, la «Econòmica Barcelonesa dels Amics del País», acaba de fixar el plaç del dia 31 per a tots aquells que vulguin sol·licitar premis a la virtut.

A la virtut?...

Què fan parats els honorables regidors del nostre Ajuntament?

Ansia, homes, sol·licitin un premi!

Sembla que'l resultat total del darrer padró de veïns no dona pas, per a la nostra gran Barcelona, la xifra fabulosa que esperàvem.

Feia molt temps que's deia, que's corria que'ls ciutadans barcelonins passaven de un milió.

I, segons les darreres dades oficials... ni els mils! Si arribem a setcents mil, ja farem prou.

En Puig i Cadafalch, el patriarca de les nostres indies civils n'està tot concirós.

I va dient a tot arreu:

—Som pocs... som pocs... però mal avinguts!

Nostre inofensiu alcalde senyor Martínez Domingo ha deixat la vara per a uns quants dies.

Naturalment!

De què serveix una vara que'l que la maneja ha de lluitar amb altres vares més groixudes i de més eficàcia.

A Barcelona les autoritats fa temps que ballen un pintoresc ball de bastons. I el garrot més formidable anul·la els altres!

Llegim:

«Ayer, en el Consulado de Bélgica, entraron ladrones, llevándose...»

Tractant-se de Bèlgica, ja s'endevina el gest d'En Cambó al enterar-se de la nova: Un somrius i unes paraules:

—Van fer molt bé de deixar-los entrar...

«En una fàbrica de Sant Martí feu explosió una caldera que—segons veus—feia molts anys que servia...»

Massa vella!

«Una de les víctimes de l'explosió fou un nen de dotze anys que treballava a la fàbrica...»

Massa jove!

:-: Aquest número ha sigut censurat :-:

DANSARINES

—Saps aquell senyor gros del palco proseni?... A l'últim m'ha escrit una carteta.

—Sí?... I què't diu?

—Si li vul comprar unes quantes dotzenes de mitges.

T.O.S. la curen les Pastillas Helenianas. 1'25 pessetes caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens. 1'25 pessetes frasco.

ASMA la curen les Gotas Helenianas 4 pessetes frasco

Se ven per tot arreu

Ja ha sortit!!

ALMANAC

de

La Campana de Gràcia

per a aquest any 1921

UN TOM PLE DE NINOTS AMB UNA COBERTA

AL·LEGÓRICA TIRADA A VARIES TINTES

Preu: 80 cèntims

Obres catalanes d'En C. GUMÀ

Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tomets titulats: *Fruyta amarga*, *Fruyta verda*, *Fruyta agre-dolça* y *Fruyta madura*; segona edició, il·lustrada. Cada tomet 0 60 de pessets; tots junts. . . 2'40

L' amor, lo matrimoni y 'l divorci. . . . 0'60

Del bressol al cementiri. . . . 0'60

Buscant la felicitat. . . . 0'60

Petons y pessichs. . . . 0 60

Barcelona en camisa. . . . 0'60

Lo déu del sigle. . . . 0'60

¿Home ó dona? . . . 0'60

La dona nua (Moralment). . . . 0'60

Tipos y topes (Colecció de retrats). . . . 0'60

Guerra al còlera Instruccions pera combatre. . . . 0'80

Cla y catalá. Lliçons de gramática parda. . . . 0'60

Don Quijote de Valcarca. . . . 0'60

¿Ecce-Homol Monólech en un acte y en vers. . . . 0'60

Mil y un pensaments.—Colecció de máximas y sentencias.—Un tomo de unas 100 páginas (agotada)

Lo Rosari de l' Aurora.—Album humoristich, ab caricatures . . . (agotada)

Filomena.—Viatje de recreo al interior d' una dona. 0'60

Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán. . . 0'60

Sobre las donas.—Polémica entre C. Gumà y Fantástich. . . 0'60

Gos y gat.—Juguet cómic en un acte y en vers. (agotada)

Vuyts y nous.—Ab lo retrato del autor. . . 0'60

Un cap-mas.—Juguet cómic en un acte y en vers. (agot.)

20 minuts de broma.—Un tomet que conté dos monólechs representables, titulats: *Tres micols* y *Un cessant*. . . 0'60

Lo pot de la confitura.—Colecció de poesias. (agotada)

La Exposició Universal.—Humorada agre-dolça. . . 0'60

Cura de cristiá.—Juguet cómic en un acte y en vers (agot.)

Guia cómica de la Exposició Universal.—Un tomo de 100 páginas, ab un plano y varios dibuixos. (agot.)

L' amor es cego.—Juguet cómic en un acte y en vers (agot.)

Cançons de la flamarada.—Un tomo de 128 páginas. 1'50

Una casa de dispeas.—Juguet cómic en un acte. (agot.)

La primera nit.—(Impresions de un nuvi). 0'60

Lo dia que 'm valg casar.—(Impresions de una

nuvia). . . 0'60

Ensenyansa superior.—Juguet cómic en un acte (agot.) 0'60

Drapets al sol.—Escándol humoristich, il·lustrat. . . 0'60

Quinze dias á la lluna.—Gatada en vers, il·lustrada. . . 0'60

Ni la teva ni la meva.—Comedia en 3 actes y en vers 2'40

Un viatge de nuvis.—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

¿Quina dona vol vosté?—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

Lo primer dia.—Juguet cómic lirich, en un acte. 1'20

Art de festejar.—Cateclisme amorós, en vers, il·lustrat per M. Moliné. . . 0'60

Guia del conquistador.—2.ª part del *Art de festejar*. 0'60

¿Colón ó Carnestoltes?—Ensarronada cómica municipal, il·lustració de M. Moliné. . . 0'60

¡Abaix lo existenti!—Disbarat cómic en un acte. (agot.)

Lo Marqués de Carquinyoli.—Juguet cómic en un acte. (agot.)

Una aventura de amor.—Il·lustrada per M. Moliné. . . 0'60

Pelegrins á Roma.—Viatje bufo-trágich en vers, il·lustrat. . . 0'60

¿Per qué no 's casan los homes?—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

¿Per qué no 's casan las donas?—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

Jesús Maria Joseph!—Juguet cómic en un acte. (agot.)

La salsa del amor. . . . 0'60

Lo món per un forat.—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

¿Cóm se pesca un marit?—Humorada en vers, il·lustrada. (agot.)

De la Rambla á la manigua.—Aventuras d' un periodista, il·lustradas. . . 0'60

Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, il·lustrada. 0'60

Un casament á proba.—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

La senyora de tothom.—Humorada en vers. . . 0'60

Lo llibre de las cent veritats.—Edició il·lustrada. . . 0'60

El peccat de Eva.—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

Agencia de matrimonis.—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

Entre faldillas y pantalóns.—Humorada en vers, il·lustrada. . . 0'60

Sota la parra.—Colecció de cantars . . . 0'60

La setmana que vé, obra nova d'En

SANTIAGO RUSIÑOL

CHAUFFEUR... AL PALACE

En prensa, obra nueva de

JOSÉ OLIVER BAUZÁ

Vicio, no: amor!!!

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrá a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravís si no's remet, ademés un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls etorguen rebalxes.

NOTA SOCIAL DE LA SETMANA

«Continúa acentuándose el despido de obreros.»